Left-Top Aligned

11124

NN

Krycí jméno „V - NEPTUN" - (WANDA)

Druh podsvazku tématický

Číslo 90039/107
svazku podsvazku

Datum zavedení 1965

Centered

Stanovený stupeň utajení ZMĚNĚN
dle Nařízení ředitele ÚZSI č. 12/1999
k 31. 3. 1999

DŮVĚRNÉ

Podpis:

Zrušen stupeň utajení (svazku)
dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení
§ 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.
14-4-08

15

Right-Bottom Aligned

Left-Top Aligned

Centered

Right-Bottom Aligned

Seznam dokumentů

ve svazku číslo 90039/107

Poř. čís.	Označení spisu - dokumentu (věc - o čem - o kom - spis pojednává)	Spis zařazen v I. části list číslo	Spis zařazen v II. části list číslo	Poznámka
1	Operace „WANDA" – návrh na její společnou čs. – polskou realisaci.	1-6		
2	Opis záznamu.	7		
3	Protokol.	8-9		
4	Fotokopie mapy.	10		
5	Návrh textu zprávy pro min. vnitra PLR.	11		
6	Sdělení z PLR – nacistická skrýš u Wroclavi	12		
7	Adresy.	13-15		
8	Záznam	16		
9	Zaslání fotokopií – BREUER Jos.	17-27		
10	Zpráva o pobytu v Polsku.	28-30		
11	Záznam – poznámky	31		
12	Zápis ze služební cesty do PLR ve dnech 20.-24.6.1965	32-33		
13	[illegible] o údajích.	34-40		
14	Zpráva o průzkumu podzemního bunkru na území PLR.	41-45		
15	Podzemní bunker – sdělení z PLR	46-47		
16	Svazek ukončen 4/11/68 – [illegible signature]			
17				
18				
19				
20				

MV č. skl. 723

Seznam dokumentů

ve svazku číslo T 90039/107

Poř. čís.	Označení spisu - dokumentu (věc - o čem - o kom - spis pojednává)	Spis zařazen v I. části list číslo	Spis zařazen v II. části list číslo	Poznámka

Seznam dokumentů

ve svazku číslo 90039/107

Poř. čís.	Označení spisu - dokumentu (věc - o čem - o kom - spis pojednává)	Spis zařazen v		Poznámka
		I. části list číslo	II. části list číslo	

MV č. skl. 723

1

I.správa MV 8.odbor

Čj.:A/1-00 118/80-65

Praha 26.března 1965

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk čís. 1

S o u h l a s í m :

....

Ministr vnitra

s. Lubomír Š t r o u g a l

Operace "WANDA" - návrh na její společnou čs.- polskou realisaci.

Počet listů: 6

Příloha: 1/3

S i t u a c e :

Koncem minulého roku mne požádala o rozhovor redaktorka Čs.rozhlasu s.Dita Skálová. Sešel jsem se s ní a při té příležitosti mi sdělila, že kampaň za nepromlčení válečných zločinů a různé články v našem tisku o nových dokumentech připomněly jí události z konce války, kdy byla osvobozena Rudou armádou v koncentračním táboře Osvětimi a internována po několik týdnů s ostatními vězni asi 30 km východně od Wroclavě. Tam se seznámila s dánským příslušníkem Erikem OELSTRUNDem, povoláním kameník, který byl vězněn v nedalekém koncentračním táboře "GROSS ROSEN" a rovněž čekal na návrat do vlasti. OELSTRUND vyprávěl tehdy Skálové, že se zúčastnil nedaleko jejich koncentráku budování štol v lomu, kam později byly svezeny různé svršky SSmanů, kartotéky

tábora, materiály ze spisovny, kůže, boty a zařízení pro zubní ambulatoria. Území kolem Wroclavě bylo tehdy zcela německé a většina obyvatelstva evakuovala před příchodem Rudé armády na západ. V chaotických dubnových dnech nebyl čas zabývat se podobnými záležitostmi, protože postup Rudé armády byl velmi rychlý a za frontou zůstávalo jen několik vojínů strážní služby. Skálová si na tuto příhodu vzpomněla pod dojmem událostí kolem Černého jezera a považovala za svou povinnost nám to oznámit. Navrhla, že při své cestě do Berlína připraví si třídenní pracovní pobyt v Kodani ve finanční režii Čs.rozhlasu, který je s dánským rozhlasem ve styku a tak bude mít možnost zlegalisovat pobyt v Kodani, za předpokladu, že by se nám podařilo zjistit, zda Erik OELSTRUND dosud žije a získat jeho adresu. Ústřední ředitel Čs.rozhlasu s.Hoffman s jejím návrhem souhlasil. Požádal jsem našeho residenta v Kodani o zjištění podrobností k uvedenému Dánovi. Začátkem ledna nám došlo prošetření a bylo zjištěno, že OELSTRUND pracuje jako betonářský dělník v Kodani, kde žije u paní Elsy CHRISTENSENové na adrese Kodaň, Hvidrovregade 45, E/I Hvidrovre-Kommune, telefon 750815, je mu 42 roků, je rozvedený a požívá v bydlišti i v zaměstnání dobré pověsti. Všeobecně je považován za člověka čestného, otevřeného a s pokrokovými názory. Připravil jsem s.Skálovou jak jej má kontaktovat, průběh vytěžování, na co se má zaměřit, co nás zajímá, a když jí byl úkol jasný, odletěla do Kodaně.

Mezitím vyhledal jsem v našich archívech materiály k uvedené polské oblasti a v archívu v Loretě jsme objevili svazek koncentračního tábora "GROSS ROSEN", který sice není obsáhlý, obsahuje však zajímavé dokumenty, například mj. seznam Čechů, kteří v koncentráku zahynuli, dokumenty o stravování vězňů, dokumenty k strážnímu oddílu SS, apod. V tomto svazku jsou dva zajímavé doklady, které přikládám v originále. Z dokladů vyplývá, že v únoru 1946 upozornil pražský občan Josef Surý, který tehdy pracoval ve Stalinových závodech v Záluží u Mostu na jistého Němce, koncentráčníka z "GROSS ROSEN", který mu vyprávěl o úkrytu, jenž byl budo-

dován u jejich koncentráku koncem války. Na základě tohoto signálu byl tento Němec, jménem Josef BRÄUER vyslechnut na stanici SNB v Záluží u Mostu štábním strážmistrem Polívkou a šstržm.Divišem. Do protokolu z 2.dubna 1946 uvedl, že pochází z německého Slezska, že byl zatčen 1.6.1941 a jako politický vězeň dán do koncentračního tábora "GROSS ROSEN". Všichni vězňové tam pracovali ve velkém kameném lomu. BRÄUER byl zařazen jako dílovedoucí a zodpovídal za odstřelování skal v lomu. Uvedl, že v létě 1944 počaly se z nařízení správy tábora budovat štoly. BRÄUER k budování štol dodával potřebný materiál. Štoly byly zajištěny železobetonovou vrstvou a oblouky a tak vznikla nad štolami, které byly celkem 4, vrstva až 20 m vysoká z naházeného tam odpadu z kameného lomu. Počátek tvořila jedna štola, která se pak rozvinula do více štol. Stavbu konstruoval SS Obergruppenführer POHL z Berlína. Až do února 1945 zůstaly štoly prázdné a teprve v únoru začalo se do štol svážet nákladními auty jednak z Berlína, jednak z místního nádraží vše možné. Šlo o boty, podrážkovou a svrškovou kůži, zařízení pro zubní ambulatoria a lékařské ordinace, dále byla ve štolách uskladněna zavazadla všeho dozorčího personálu tábota, asi 600 - 800 osob. V těchto zavazadlech se nacházely cenné věci, jako klenoty, zlaté a stříbrné předměty, které byly odebrány vezňům a uschovány SSmany. Do štol byla také zavezena i celá kartotéka vězňů z tábora. O tom řekl BRÄUERovi Scharführer WALDBURG, který tuto kartotéku uschovával. O zazdění materiálů vědělo prý celkem pouze asi 10 lidí. BRÄUER vypovídá na stanici SNB v Záluží u Mostu jasně a otevřeně a z jeho protokolu lze si učinit představu o tomto nacistickém úkrytu.

Po prostudování těchto materiálů čekal jsem s čím se vrátí soudružka Skálová. Kontakt se podařil a OELSTRUND mimo jiné hovořil rovněž o "zařízeních pro zubní ambulatoria", přesně tak, jak to píše v protokolu před dvaceti lety Němec

4

BRÄUER. Tak, jak nakreslil Dán OELSTRUND situační plánek Skálové, souhlasí tento nákres i s německou vojenskou mapou, kterou jsem si zapůjčil v našem Vojenském historickém ústavu. Je naprosto jisté, že úkryt, o kterém vyprávěl OELSTRUND před dvaceti lety Skálové u Wroclavě, je shodný s úkrytem, který jsme našli v dokumentech v Loretě z roku 1946 ve výpovědi koncentráčníka BRAUERa. Nepodařilo se nám zjistit, co se stalo s BRÄUERem. Nezjistili jsme ani, zda byl odsunut nebo ne a veškeré pátrání po něm je marné. Podařilo se však hovořit se šstržm.Rudolfem Polívkou, nar. 6.3.1911, který jako důchodce žije v Lomu u Mostu, Palackého č.386 a příležitostně pracuje jako tesař v podniku Koh-i-noor v Mariánských Radčicích. Když viděl protokol, prohlásil, že jeho podpis na protokolu je pravý a na událost se jen matně rozpomenul. Na bližší podrobnosti se již nepamatuje. Protokol byl založen na velitelství stanice a nic se s ním nedělalo, protože tehdejší doba přinášela po osvobození jiné starosti a problémy v pohraničí a tak se můžeme domnívat, že signál, který učinil Josef Surý v Praze zcela zanikl a byl obnoven teprve nyní. Josef Surý žije v Domě důchodců v Mariánských Lázních.

Z p ů s o b   p r o v e d e n í   o p e r a c e :

Po našich akcích v létě 1964 na Šumavě začali Poláci na podzim průzkum a hledání skrýší z doby války v tzv. "Sovích horách" na polské straně Krkonoš. Tyto práce však nebyly korunovány žádoucím úspěchem a tak nebyla objevena a publikována polskými soudruhy žádná nacistická skrýš, která by podpořila kampaň za nepromlčení válečných zločinů a ukázala, že je třeba stále počítat s nacházením nových nacistických dokumentů. Lze se oprávněně domnívat, že signál, s nímž přišla s.Skálová, a který se nám podařilo prověřit ze dvou pramenů, by polští přátelé uvítali a jistě by se jím zabývali za předpokladu, že štoly u Wroclavě nebyly dosud

odkryty. Lze předpokládat, že se tak nestalo, protože nikdy po válce zpráva o tom, jak jsme zjišťovali z legálních pramenů, neproskočila. Naše společná akce by měla význam nejen z hlediska politického, nejen se zřetelem na kampaň a publicitu, která by po odhalení byla Poláky i námi celé akci dána, ale tato operace by měla význam i v utužení našich kontaktů a přátelství s polskou bezpečností, zejména by významně přispěla k navázání počátečního pracovního styku mezi rozvědkami obou států i po linii aktivních opatření.

O případu jsou informováni: na MV náčelník I.správy s.plk.Josef Houska, jeho zástupce s.pplk.Karhan a náčelník 8.odboru mjr.Borecký. Dále náměstek ministra vnitra s.plk. Klíma, který realisaci doporučuje. V Čs.rozhlase, kromě redaktorky Dity Skálové, jsou informováni ústřední ředitel soudruh Hoffman a jeho náměstek s.Běhal. V Čs.televizi náměstek ústředního ředitele soudruh Plachý, který byl informován ředitelem rozhlasu. Čs.rozhlas a televize ve spolupráci s námi a se svými polskými protějšky, bude-li akce schválena a realisována, by zajistily celé operaci a jejím výsledkům náležité všestranné zveřejnění. Po schválení tohoto námětu na společnou československo-polskou operaci s cílem odhalení další nacistické skrýše, tentokráte na polském území, navrhuji provést zatím tyto kroky:

1/ Informovat vedením I.správy 11.oddělení sekr.ÚV KSČ.

2/ Informovat vedením rozhlasu a televize příslušné pracovníky na ideologickém oddělení sekretariátu ÚV KSČ.

3/ Cestou zahraničního odboru sekretariátu ministra vnitra, (dopisem pplk.Zadrobílka) avisovat příjezd náčelníka odboru aktivních opatření I.správy ke krátké návštěvě Varšavy, kde by seznámil polské soudruhy s uvedeným námětem a dohodl podrobnosti spolupráce na akci. Rozhlas a televize by se spojily se svými polskými protějšky až po tom, co bude celá akce dohovořena po linii obou bezpečností. Na

základě jednání ve Varšavě byl by vypracován konkrétní návrh a předložen ke schválení program jednotlivých etap, které by prováděly příslušné instituce obou států pod řízením svých MV.

4/ S přihlédnutím na současný vývoj kolem prodloužení promlčecí lhůty a postoj západoněmeckého sněmu a vlády, navrhuji realisovat akci "WANDA" co nejrychleji, pokud to bude možné ještě v dubnu, aby světová veřejnost byla s novými skutečnostmi seznámena našimi i polskými agenturami ještě před 9.květnem.

Utajení celé akce v rozhlase a televizi jsem zajistil a obě instituce čekají na naše pokyny. Přikládají značný význam zejména té skutečnosti, že by tak byla navázána s naší pomocí konkrétní a efektivní spolupráce s Poláky i v boji proti revanšismu a remilitarisaci v NSR.

Prosím, soudruhu ministře, o Váš souhlas k provedení navrhované operace.

mjr Borecký
....
náčelník 8.odboru I.správy:
mjr. Jiří B o r e c k ý

D o p o r u č u j i :

....
náčelník I.správy:
plk.Josef H o u s k a

Karhan
....
zástupce náčelníka I.správy:
pplk.Josef K a r h a n

Vyhotoveno v originále
a.a. čj. 0945/13

OPIS:

Záznam:

Dostavil se pán S u r ý Josef, nar. 7.3.1900, bytem v Praze -
Michli, Na Úlehli č. 764, který byl v době okupace na práci v Říši,
později pak v koncentračním tábeře v Langermergen. Nyní pracuje ve
Stalinových zavedech v Záluži u Mostu /Bánská a Hutní společnost/.
Společně s ním /mezi Němci přidělenými na práci/ pracuje tam
vedoucí bývalého kamenolomu Granit Werke u Gross-Rosenu, okres
Schweidnitz, Josef B r ü n e r, ubytovaný v tábeře 17/18 v Záluži
u Mostu, který panu Josefu Surýmu prohlásil:

Ve výše označeném kamenolomu /t.j. v bývalém pracovišti
koncentračního tábora West Werke Gross-Rosen/ byly ve 3 tam umístě-
ných bunkrech narychlo před ústupem Němců zazděny : kartotéky všech
vězňů zmíněného tábora, asi 3 vagony obuvi a šatstva, ložní prádlo a
jakož i osobní zavazadla bývalých velitelů označeného tábora.
Jmenovaný Josef Brüner byl osobně jako jediná civilní osoba přítomen
zazdívání těchto předmětů, které se děle tajně v noci dne 10.11.1945.
Jmenovaný Brüner může tedy osobně příslušné orgány, které budou pověře-
ny záležitost vyšetřovati, dovésti a přesně označiti místa oněch 3 bun-
krů. Bude proto nutné k této akci si Brünera z označeného internačního
tábora vyžádati.

Podepsal: Josef S u r ý v.r.
Praha - Michle, Na Úlehli č. 764.

V Praze dne 11. února 1946.

Sbor národní bezpečnosti,
Velitelství stanice Záluží v Kruš.
Horách,okres Most.

53 19 – 15/4-46

27/5 47

8

P r o t o k o l

sepsaný dne 2.dubna 1946 na stanici SNB Záluží v Kruš.Horách,okres Most, s xxxxxxxxxxx Nemcem Josefem Bröuerem,nar.dne 2.7.1893 v Oklitz,Kreis Neumarkt,v německém Slezku,příslušným do Krotzel,Kreis Schweidnitz,dílovedoucí,nemecké národnosti,řím.kat.,ženatý,zaměstnán u Bánské a hutní společnosti ve Stalinových závodech v Záluží,okres Most,bytem Záluží,ubytovací tábor 18,okres Most,nemajetný,údajně zachovalý.

Předmětem výslechu jest udání o uschovaných věcech v kamenném lomu koncentračního tábora v Groß-Rosen,Kreis Schweidnitz.

Přítomní: šstrážm.Rudolf Polívka ze stanice SNB Záluží v Kruš. Horách,okres Most,šstrážm.Rudolf Divič z téže stanice SNB a vyslýchaný Josef Bröuer.

Jmenovaný byl napomenut,xxx aby vypovídal pravdivě a týž s předmětem výslechu obeznamen,udává následující:

Dne 1.6.1941 byl jsem zatčen,jako politický vězeň a dodán do koncentračního tábora v Groß-Rosen.Měl jsem býti tímto způsobem zajištěn, abych nemohl působiti mezi dělnictvem a mělo mě tím býti zabráněno v přijmutí místa v jižním Nemecku,o které jsem se ucházel.

Když jsem přišel do uvedeného tábora,bylo zde celkem asi 2.000 zajištěnych.Byli to zajištění němečtí političtí vězňové a mezi nimi byla i část Poláků.Během doby války se pak tento tábor zvětšil a měl v posledním čase,když se stěhoval do Žitavy,čítal přibližně 55.000 zajištencu.To již byly rúzne národnosti.

K táboru v Groß-Rosen přiléhal velký kamenný lom,ve kterém všichni zajištenci pracovali.Vedení tábora měly pod mocí členové SS a byli podřízeni říšskému vedení SS.Těchto lidí SS bylo celkem 13 rot,tedy asi 1.200 – 1.300 mužu.Já jsem byl v kamenném lomu zařazen,jako dílovedoucí a zodpovídal jsem i za odstřelování,které provádeli mě podřízení střelmistři.

V létě 1944 počaly se znařízení správy tábora budovati štoly. Tyto práce řídil také jeden internovaný,ale pod přímým dozorem některého Unterscharführera,nebo Oberscharführera.Menší hodnost k této práci přidělena nebyla.K temto štolám jsem dodával potřebný materiál. Stavěly se nejprve oblouky,které pak byly zajištěny vrstvou železobetonovou a pak teprve byl vrch zahazen odpadem z kamenného lomu.Tak vznikla nad štolami,kterexx byly celkem 4,vrstva až 20 m vysoká.Počatek tvořila jedna štola,která se pak rozvíjela ve štol více.Bylo nám řečeno,že štoly mají slouziti jako xxxxx protiletecké úkryty,ale jelikož tuto stavbu kontroloval SS-Obergruppenführer Pohl z Berlína,domyslel jsem si,že mají slouziti k něčemu jinému.

Po dohotovení těchto štol,zústaly tyto prázdné až asi do února 1945.

V tomto čase se pak počaly voziti do štol věci,které byly jednak z Berlína,jednak také z místního nádraží vozený nákladními auty.Šlo boty,kůži podrážkovou i svrškovou,zařízení pro zubní ambulatorium i zařízení lékařských ordinací.Pokud jde o kůži a boty,bylo toho celkem asi 1 vagon.Dále byly do štol uskladněny zavazadla všeho dozorčího personálu tábora,tedy zavazadla asi 600 – 700 osob.

V těchto zavazadlech se samozřejmě nacházely věci velmi cenné, jako šperky, cennosti, zlaté a stříbrné věci, které byly SS-many odebrány vězňům a uschovány pro sebe.

Po naplnění štol byla ústící štola uzavřena železnými vraty a pak bylo vše zasypáno odpadovým kamením z lomu, takže celá věc vypadala jako hromada navezeného odpadu z lomu. Celé okolí bylo tak maskováno, že nikomu nenapadlo domnívati se, že tam pod tím je něco uschováno.

Ukladňování těchto věcí do štol dělo se většinou na večer, aby bylo co nejméně svědků tohoto počinu.

Poznamenávám ještě, že do štol byla také zavezena i celá kartotéka vězňů z tábora. O tom mi vypověděl jeden Scharführer Waldburg, který tu to kartotéku uschovával. Tento mi sdělil, že je to vězeňská kartotéka, kterou prý nemohou při přestěhování tábora sebou vzíti. Přestěhování tábora dělo se v důsledku toho, že se blížila ruská armáda.

Pokud jde o štoly a uschovaný zde materiál, nachází se tyto pod haldou odpadového kamení na opačné straně kamenného lomu, než-li stal tábor. Je to tedy východně od lomu.

Toto místo mohu kdykoliv ukázati, ovšem nemohu zaručiti, že věci se tam dosud nacházejí. Považuju však přeci za nejvýš pravděpodobné, že věci jsou dosud na svém místě, jak byly uloženy, neboť o tom vědělo jen velmi málo osob. Celkem asi 10. lidí.

Svojí výpověď učinil jsem podle pravdy a podle mého nejlepšího vědomí a svědomí. Výpověď činím dobrovolně a bez nátlaku. Sleduji tím jenom ten účel posloužiti pravdě a přispěti ke konečnému a trvalému uspořádání německé otázky.

Přečteno, schváleno a podepsáno.

Záluží, dne 2. dubna 1946.

Vyslýchající a tlumočník: strážm. Polívka

Vyslýchaný: Bruner Josef

Svědek: strážm. Jiří



zpùsobu jeho příjezdu do ... Prosím proto o sdělení ...
vědí.
(Vyřizovala dr. Meyerová/405)

Náčelník zahraničního oddělení
sekretariátu ministra vnitra:
/pplk. Stanislav Zadražil/

11

8.odbor Praha 1.dubna 1965

Návrh textu zprávy pro ministerstvo vnitra Polské lidové republiky:

"Orgány ministerstva vnitra ČSSR byly objeveny dokumenty z roku 1946, potvrzené současníky, které naznačují možnost existence nacistické skrýše z posledních měsíců druhé světové války na polském území. Tento nacistický úkryt různých materiálů, které by mohly mít význam v současné kampani za nepromlčení nacistických válečných zločinů, má údajně být v prostoru Wroclawě. V případě Vašeho zájmu přijel by do Varšavy náčelník odboru aktivních opatření I.správy MV a seznámil by pracovníky příslušné Vaší součásti podrobně s celým případem i našimi náměty na realisaci společné polsko-československé operace. Očekávám sdělení Vašeho stanoviska."

(Podle vyjádření s.pplk.Zadrobílka provede předání zprávy do Varšavy obvyklou cestou, nejspíše šifrovaným telegramem a před odesláním předloží zprávu s.ministru Štrougalovi.)

mjr.Borecký

Left-Top Aligned

Ministerstvo vnitra 12
Došlo 20. IV. 1965
čj. A/1-00163/80-65
Přílohy 1/-

MINISTERSTVO VNITRA

POŠTOVNÍ ÚŘAD PRAHA

č. Sv-001107/30-65

Při odpovědi uveďte vždy toto číslo jednací

V PRAZE dne 15. dubna 1965

I. Borecký předložte ihned odpověď !! – 16. IV. 65

I. správa MV

Počet výtisků: 1
Výtisk č. 1

Přísně tajné

z d e

Nacistická skrýš u Wroclavi - sdělení z PLR
Počet listů: 1
K čj. A/1-00391/010Z-65 ze dne 5.4.1965

K Vaší žádosti sdělilo ministerstvo vnitra PLR, že souhlasí s příjezdem Vašeho pracovníka do PLR v termínu, který by Vám vyhovoval. Byli jsme požádáni o sdělení jména pracovníka, data a způsobu jeho příjezdu do PLR. Prosím proto o sdělení návrhu odpovědi.

(Vypracovala dr. Mayerová/405)

Ministerstvo vnitra
17. IV. 1965
čj. A/1-00443/010Z-65
Přílohy 0

Náčelník zahraničního oddělení
sekretariátu ministra vnitra:

/pplk. Stanislav Zadrobílek/

Right-Bottom Aligned

13

P o l í v k a Rudolf , nar. 6.3.1911

Lom u Mostu, Palackého 386

Koh-i-noor, tesař

Mariánské Radčice

Josef S u r ý , nar. 7.3.1900, Šumice
bytem Cheb, Julia Fučíka 93

Oženil se v roce 29.9.1923 s Marii Tesárovou, nar.27.7.1895
v Turčanské Teplé
Po druhé se oženil s Julií Jánošíkovou, nar. 21.10.1905
Rodiče Jakub a Františka roz. Ševečková

Bydliště od roku 1928
----

v roce 1928	- Praha 7, U studánky
1.3. 1939	- Praha, Michle Kačerov 764
8.12.1947	- odjel z Prahy do Mostu , Janovská 70
29.1.1948	- Praha, Bubeneč, Bubenečská 470/49 u Augustina Surého
28.6.1948	- odjel do Náchoda
v roce 1949	- Praha 1, Karoliny Světlé 286/18
15.3.1949	- odjel do Vřetenice - České cementárny
11.10.1950	- Praha 3, Žižkov, Chlumova 713/20 v podnájmu u pí. Štěpánkové
6.12. 1950	- odjel do Libušína , Kladno "Vltavské elektrárny"

15

jsem Surý Josef nar 7 1900 Jimrač
Vl. Brod Mor.

Dnešního dne Mar. Lázně 8/IV 1965
jsem si přečetl protokol 1946 a prohlašuji
že uvedeného Němce neznám a taky
jsem ani v Záluží německy nemluvil

Surý

Surý Josef
Mar. Lázně 8/IV 65

Dotyčný věci uvedené v protokole
v životě neviděl

Surý Josef

Se jmenovaným Josefem Surým jsem hovořil dne 8.4.1965 v místnostech místního oddělení VB v Mar.Lázních. Jak sám uvádí na celý případ se nepamatuje. Nepamatuje se ani na to, že by protokol s někým psal a jméno Němce, jakož i bližší údaje rovněž zapomněl.

Surý působí dojmem alkoholika, kterému do určité míry paměť neslouží a je tudíž pravděpodobné, že v předmětné věci nemůže více vypovědět.

mjr. Hadr

Ještě nutno dodat, že jmenovaný skutečně v roce 1946 pracoval ve Stalinových závodech v Záluží u Mostu, kde byl ubytován v táboře dělníků a odtud dojížděl na neděli do Prahy, kde byl hlášel k trvalému pobytu.

O P I S :

Záznam

Dostavil se pan S u r ý Josef, nar. 7.3.1900, bytem v Praze - Michli, Na Úlehli č. 764, který byl v době okupace na práci v Říši, později pak v koncentračním táboře v Langenmergen. Nyní pracuje ve Stalinových závodech v Záluží u Mostu /Báňská a Hutní Společnost/.

Společně s ním /mezi Němci přidělenými na práci/ pracuje tam v [illegible] bývalého kamenolomu Granit werke u Gross-Rosenu, okres [illegible] Josef Brüner, ubytovaný v táboře 17/18 v Záluží u Mostu, který panu Josefu Surýmu prohlásil:

Ve výše označeném kamenolomu /t.j. v bývalém pracovišti koncentračního tábora West Werke Gross-Rosen/ bylo ve 3 tam umístěných bunkrech narychlo před ústupem Němců zazděno : kartotéky všech vězňů zmíněného tábora, asi 3 vagony obuvi a šatstva, ložní prádlo a též i osobní zavazadla bývalých velitelů označeného tábora.

Jmenovaný Josef Brüner byl osobně jako jediný civilní vězeň přítomen zazdívání těchto předmětů, které se dělo tajně v noci dne 10.11.1945.

Jmenovaný Brüner může tedy osobně [illegible] orgánu, který bude pověřen záležitost vyšetřiti, dovésti a přesně označiti místa oněch 3 bunkrů. Bude vyzdvižena kartotéka všech internovaných označeného internačního tábora [illegible]

Podepsal: Josef S u r ý v.r.
Praha - Michle, Na Úlehli č. 764.

V Praze dne 11. února 1946.

V Praze dne 7. dubna 1965

Záznam

Dnešního dne sdělil náčelník Litoměřického archivu MV s. Čmuchař výsledek šetření k osobě Josefa Bräuera, o které jsem jej požádal: Bräuer Josef, nar. 1893, bydlel v r. 1946 v Dolním Jiřetíně u Mostu, pracoval jako dílenský mistr ve Stalinových závodech, svobodný. V červenci byl ve sběrném středisku v Mostu, kde se připravovali Němci k odsunu. Jeho vysídlení do sovětské zóny v Německu bylo provedeno dne 27.7.1946, transportem č. 14, vagon č. 12 - 26. Číslo celého transportu, ve kterém odjížděl i Bräuer bylo 13325/608.

mjr Bureš

Left-Top Aligned

KRAJSKÁ SPRÁVA MINISTERSTVA VNITRA 17

ÚSTÍ NAD LABEM

Č. j. A/1 - 0076 /Ka-65 Dne 12. dubna 1965.

Ministerstvo vnitra

Došlo 14. IV. 1965

Č. j. A/1-00142/80-65

Přílohy 1/3/33

Ministerstvo vnitra Prvopisem.
I. správa - 8. odbor

P r a h a .

PŘÍSNĚ TAJNÉ

K rukám s. Boreckého.

BREUER Josef - zaslání fotokopií.

Počet listů: 1
Příloha: 3/33

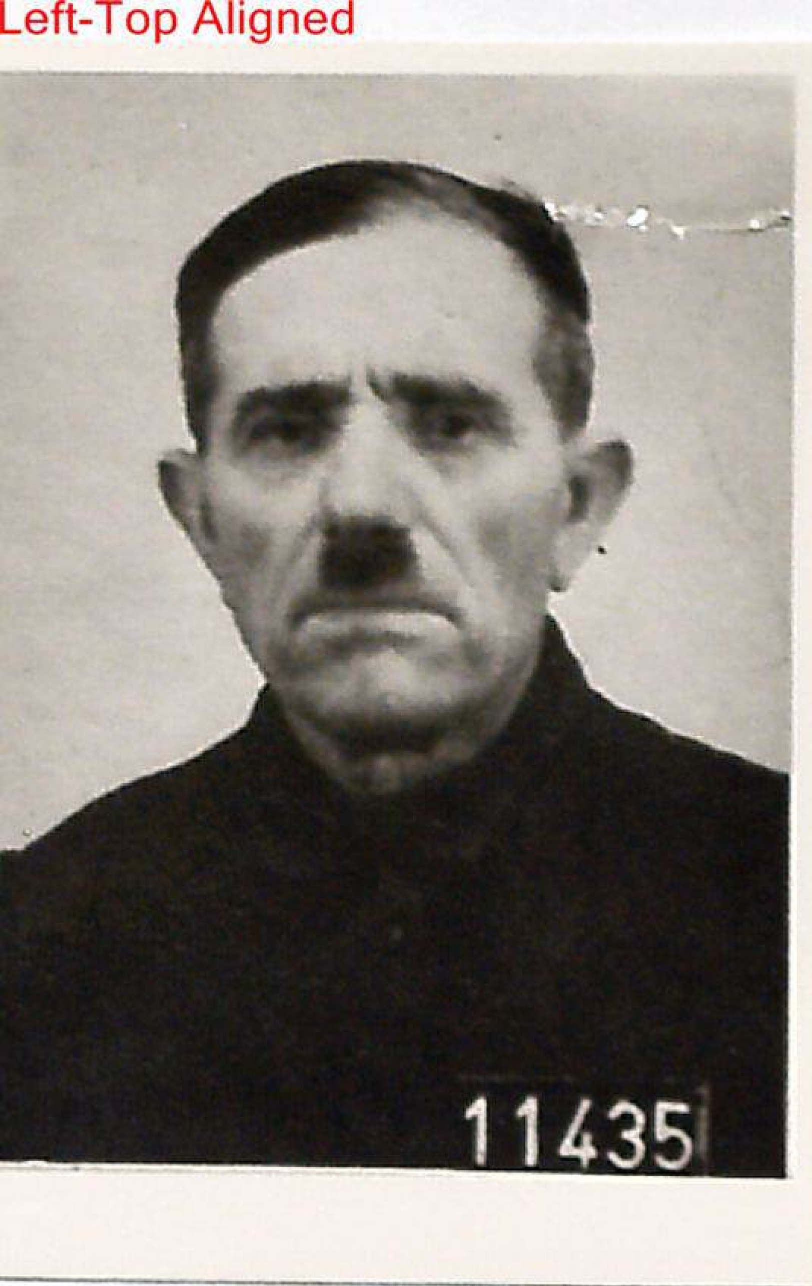
Dle Vašeho dožádní (šifra z 8.4.1965) zasíláme fotokopie materiálů k osobě BREUER Josef, nar. 2.7.1893.

Náčelník V. odboru:

(kpt. V á n a Václav)

Centered

Right-Bottom Aligned





Čs. továrna na motorová paliva
Stalinovy závody – Horní Litvínov.

11435 Br... Josef
8260 ... 7.1893

Žáluží, ... XI.1945

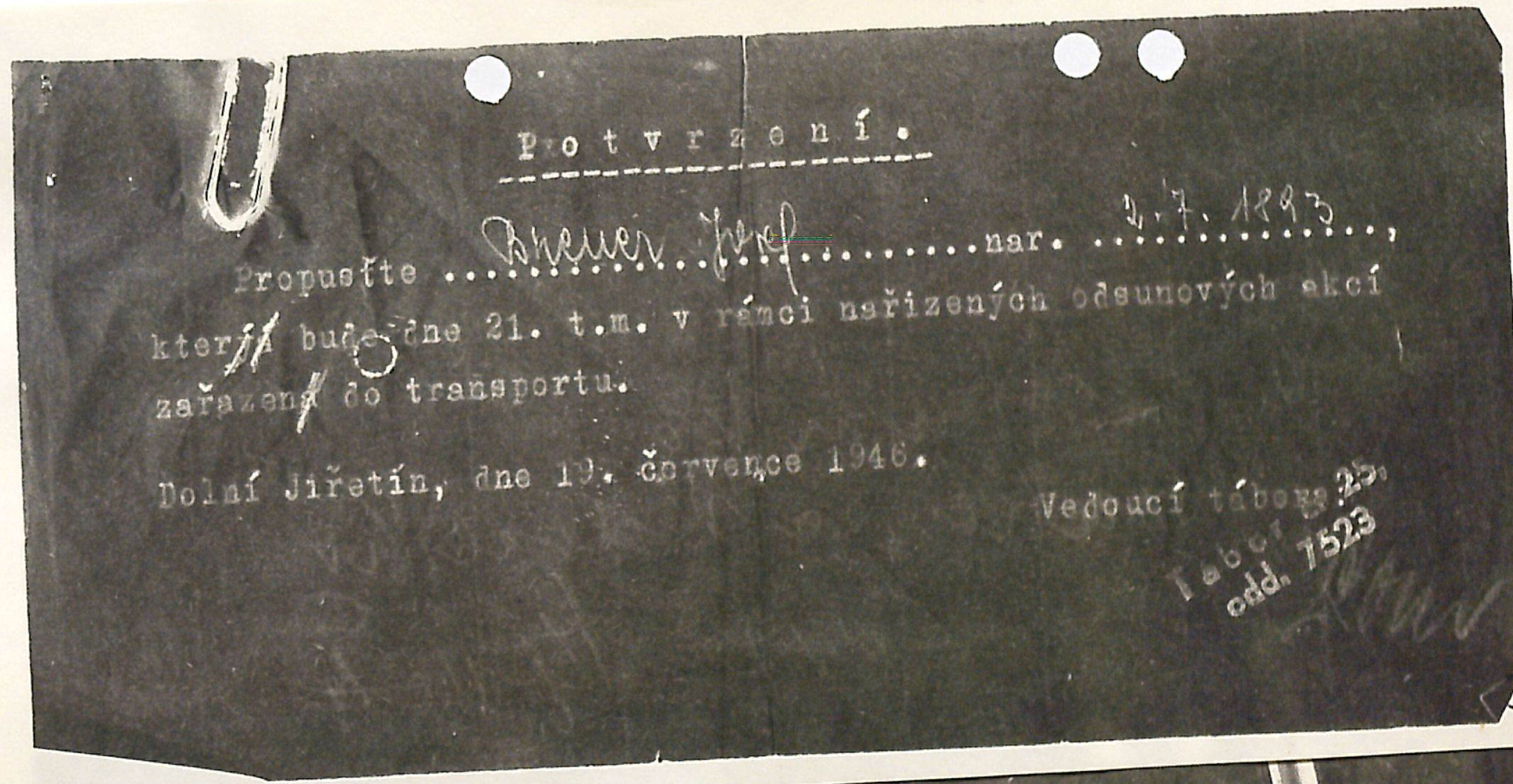
11435

Záluží,
dne ... 3. ...

Čs. továrna na motorová paliva Horní Litvínov 7300

podpis

18



P o t v r z e n í .

Propusťte ......Breuer Josef......nar. ......2.7.1893......,

který bude dne 21. t.m. v rámci nařízených odsunových akcí

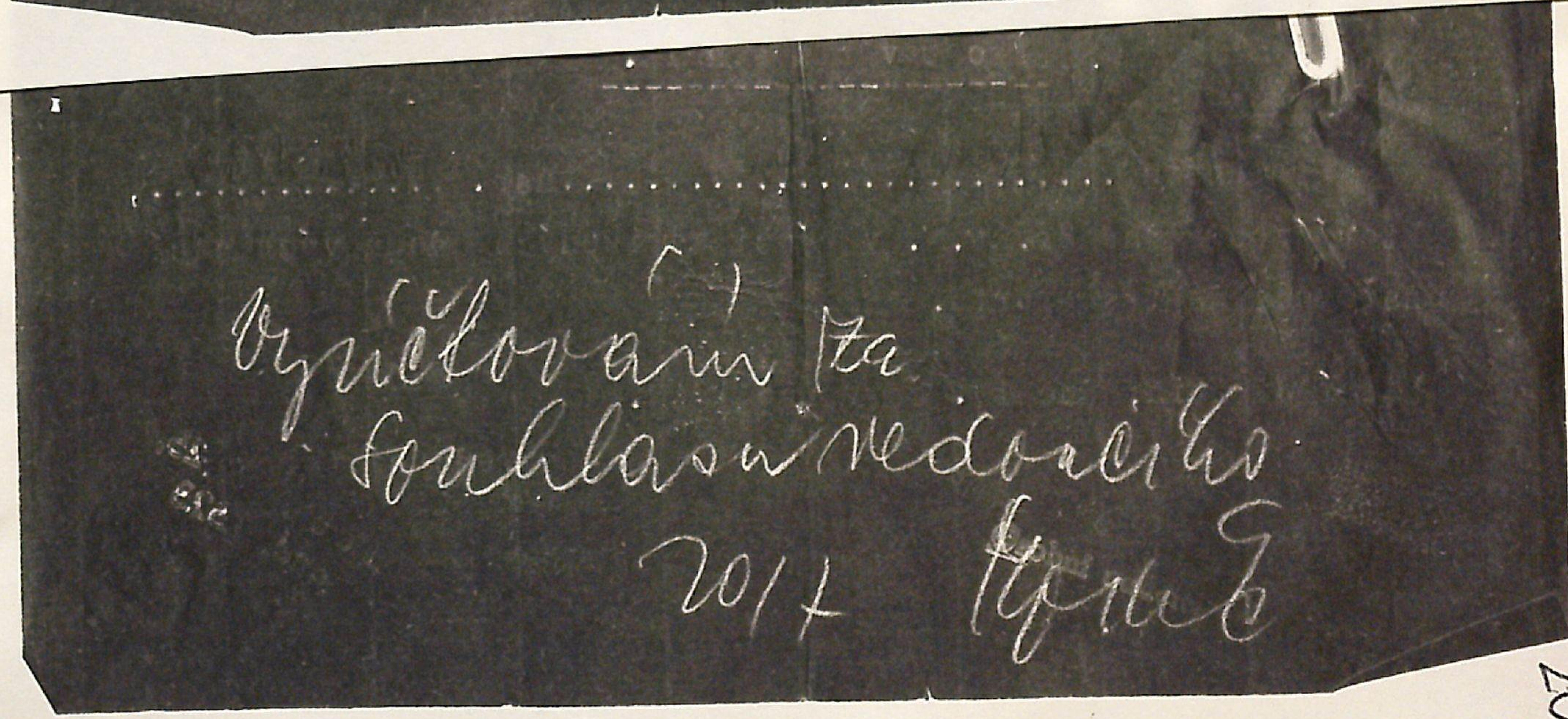
zařazen do transportu.

Dolní Jiřetín, dne 19. července 1946.

Vedoucí tábora 25.

Tábor 25 odd. 7523

19



Vyúčtován za
souhlasu vedoucího
20/7

20

21

Prohlašuji, že do 14 dnů předložím

v osobním oddělení /ústřední kartotéka/

1. pracovní knížku

2. potvrzení o národní spolehlivosti

3. osobní legitimaci

4. výuční list

Brunner Josef

Zdluží u Mostu, d.c. 13.XI.45

22

SUDETENLÄNDISCHE TREIBSTOFFWERKE
AKTIENGESELLSCHAFT

DRAHTWORT: Göringstahl-Brüx FERNSPRECHER: Brüx 758-769
FERNSCHREIBER: 01-1294 Teplitz-Schönau 2476
BANKEN: Dresdner Bank, Stadtzentrale Berlin W 8
Dresdner Bank, Filiale Brüx, Reichshauptkasse Berlin
Deutsche Bank, Fil. Brüx, Kreditanstalt der Deutschen, Brüx
POSTSCHECKKONTO: Aussig 4006

Oberleutensdorf-Maltheuern über Brüx den ....

Ihre Zeichen | Ihr Schreiben vom | In der Antwort angeben Unsere Abt. u. Zeichen

Bestätigung

Wir bestätigen hiermit, daß sich unser Gefolgschaftsmitglied

....

zurzeit auf tariflicher Familienheimfahrt (tariflichem Erholungsurlaub) befindet.

Im Interesse eines pünktlichen Arbeitseinsatzes bitten wir, unserem Gefolgschaftsmitglied jedwede Unterstützung in der Beförderung zuteil werden zu lassen. Wir sind ein Betrieb von höchster Kriegswichtigkeit.

SUDETENLÄNDISCHE TREIBSTOFFWERKE
AKTIENGESELLSCHAFT
Gefolgschaftsamt d.Betriebsführers

....

G13/01752

23

Běžné číslo 11435

38435

Jméno a příjmení Brener Josef

nar. 2. 7. 93

Skupina

Dílna

D, Ž, M, S, U.

Označení národnosti N.

Číslo prac. knížky

Skupina povolání

narozen	dne 2. 7. 93	kde Oklice	pol. okres Neumarkt / Slezská
příslušní	místo Kratzel	pol. okres Schweidnitz	země Slezská
bydliště	místo Nádr. 1718	ul. a čís. domu	pošta Záluží
stav	ženatý	ženat od roku 20. 11. 1920	národnost N.
školy	obec., měšť., odbor., 6 dříd.	střední	s maturitou, vysoká šk.
vyučen	čím kamnář	kde Kvalkaier	u koho Fa. Steinbrich
odbor. výcvik		zvl. způsobilost	
umí řeči	dobře —	částečně	
vojenský poměr	odveden — prop. r. —	kmen. těleso —	hodnost —
manželka (dív. j.)	Gottschlichová Hedwik 7. 11. 98	zaměst.	bydliště
otec (jméno)	Brener Josef	rok nar. 6. 10. 73 zaměst. †	bydliště
matka (dív. j.)	" ová Berta	rok nar. 15. 7. 72 zaměst.	bydliště Breslau

Byl již u nás zaměstnán

přijat	propuštěn
dat.	dat.
	dův.
dat.	dat.
	dův.
dat.	dat.
	dův.

sourozenci

jméno	rok nar.	zaměst.	u koho a kde
Alfred	1895	neví kde jsou zaměstnání	
Pavel	1897		
Robert	1900		
Hedvik	1902		
Richard	1905		
Bernhard	1907		

děti

jméno	rok nar.	zaměst.	u koho a kde
Heinz	1922	neví	kde jsou
Gerta	1923		
Pieter	1937		

ovládá práci

práce nyní pom. dělník

od kdy 13. 11. 45.

utrpěl jste úraz? ano

jaký? na pravém oku, nevidí

kdy?

následky?

dříve zaměstnán u firmy	místo	jako	roků	měs.	do kdy	příčina odchodu
Fa. Erdwerke		Tišler	26	—	do 1941	
Fa. Stein a součkou. Brener Gros Rosen okr. Schweidnitz		Tišler	4	—	1. 3. 45 v koncentrač. tábor	

jaké máte kursy?

v roce | absolvoval kurs

posledně pojištěn u nem. pojišťovny Všeobecná pojišťovna Slezská

v závodě zná

	místo - obec	ulice - č. domu	pošta	okres pol.	berní správa	pěšky odkud	km	na kole odkud	km	autobusem odkud	km	vlakem odkud	km
bydliště													
stálé	Záb.												
přes týden	18												

Datum 13. 11. 1945

Podpis: Brüner Josef.

Erklärung

Mir ist bekannt, daß die Tschechoslovakische Treibstoffwerke Aktiengesellschaft in Oberleutensdorf ein besonders wichtiges Unternehmen im Dienste der Landesverteidigung darstellt und als solches entsprechend den Bestimmungen des Republickschutzgesetzes Nr. 131 d. Slg. d.G.u.V. und der Regierungsverordnung Nr. 197 d. Slg. d.G.u.V. von 1936 registriert worden ist.

Ich weiß, daß ich für die Dauer meiner Beschäftigung und auch nach einem evtl. Ausscheiden aus den Diensten der Gesellschaft niemandem, mit Ausnahme meiner unmittelbaren Dienstvorgesetzten, Mitteilungen und Informationen über Angelegenheiten erteilen darf, die mir im Dienst bekannt geworden sind oder sich auf dienstliche Vorgänge beziehen.

Ich bin darüber belehrt worden, daß ich in Ausübung meines Dienstes nur soweit Informationen und Mitteilungen verlangen oder übernehmen, Aufträge erteilen, sowie in den Betrieb und die Verwaltung des Werkes eingreifen darf, als ich hierbei im Rahmen meiner Dienstbefugnisse oder aufgrund einer Anordnung meines unmittelbaren Dienstvorgesetzten handele.

Veröffentlichungen irgendwelcher Art, die sich auf das Werk beziehen, sind nur mit schriftlicher Genehmigung der Werksverwaltung gestattet.

Alle mir anvertrauten Schriftstücke, Drucksachen, Pläne, überhaupt alle sonstigen Dienstpapiere, die auf das Werk Bezug haben, muß ich so verwahren, daß sie nicht von Unbefugten eingesehen oder entnommen werden können. Beim Ausscheiden aus den Diensten der Gesellschaft habe ich sämtliche Dienstakten dem Nachfolger zu übergeben.

Ich bin mir dessen bewußt, daß ich unverzüglich meinem Dienstvorgesetzten Meldung zu erstatten habe, falls von irgendeiner Seite versucht werden sollte, mich zu einer Nichtbeachtung der hier festgelegten Richtlinien zu verleiten.

Ich habe diese Erklärung genau durchgelesen und bin mir über ihre Bedeutung im klaren. Ich weiß, daß ich mich strafbar mache, wenn ich die mir hier gegebenen Vorschriften nicht beachte.

Oberleutensdorf, den 13.XI.40.......... ....Bruno Gesell..
(Name und Vorname)

N.Sp./00192

Československá továrna
na motorová paliva a. s.,
Záluží u Mostu

Záluží, dne 22 VII. 46

VYÚČTOVÁNÍ,

provedené při skončení služebního - pracovního poměru

Jméno Brener Josef *národnost* N *kmenové čís.* 11435 *odd.* 1264

práce [illegible] *datum narození* 20. 7. 93 *místo* Oklic

přesná adresa bydliště (pošta) po odchodu ze závodu Grahnau

Datum nastoupení 13. [illegible]. 46.

Naposled pracoval dne 19. VII. 46 *Pracovní poměr skončen dne* 22. VII. 46

Z našich služeb odchází: ~~na vlastní žádost - po naší výpovědi - po vzájemné dohodě - propuštěn okamžitě z vlastní viny - odešel okamžitě pro zavinění firmy - odvolán úřadem ochrany práce.~~ (Škrtněte, co se nehodí!)

Výplata: Grahnau A 74.60

Text	K tíži Kčs		K dobru Kčs	
1. Výplata za odpracované týdny 27-28 od 1. VII do 14. VII dnů 14	[illegible]		~~1020~~ 920	—
2. Výplata za běžné týdny 29-30 od 15. VII do 19. 7. dnů 4	Brutto		803	—
3. Náhrada výpovědní lhůty od do				
4. Náhrada za nevyčerpanou dovolenou 1/2 dnů 1 ... 17 = 7			818	
5. Hodnota naturálních požitků				
6. Mimořádné odměny				
7. Nemocenské a pensijní pojištění do konce měsíce 1710 24 1710 2410	83	50		
8. Daň sraženo 1503.60 má býti 1503.60 Přeplatek 0	108	20		
9. Poplatek ze služebních smluv 50% = ¼% (viz na rubu)				
10. Byt				
11. ÚRO.				
20% + srážka dovolená 161 + 776	937			
Celkem	1128	70	2541	
K vyplacení	1412	30		
Součty	2541		2541	

46 47/15 — 8077 8354

1 pro osobní konto
1 pro účtárnu
1 pro odcházejícího

Brener
Radler

Výkonnostní příplatek - odměny podle smlouvy:

Text	K tíži Kčs		K dobru Kčs	
I. pololetí: výkonnostní příplatky - odměny za týdny až 194				
„ „ „ jednoráz. za I. pol. 194				
Daň z výkonnostních příplatků - odměn				
II. pololetí: výkonnostní příplatky - odměny za týdny až 194				
„ „ „ jednoráz. za II. pol. 194				
Daň z výkonnostních příplatků - odměn				
Náhrady - manka				
Celkem				
Vyplaceno				
K vyplacení				
Součty				

Poplatek ze služebních smluv:

Hrubá mzda za poslední pololetí (podle výplatního konta)		
Poplatku podléhá		
50% připadajících na zaměstnance činí Kčs		

Uvedená sestavení jsem prozkoumal a shledal správnými. Potvrzuji, že kromě vykázané výplaty

Kčs 1512,30

a vykázaného zbytku výkonnostních příplatků a odměn

Kčs —

nemám za firmou žádných pohledávek ani nároků z jakéhokoli titulu.

Brauner Josef
podpis odcházejícího.

výplatní. účetní. vedoucí oddělení. osobní referent.

27

Běžné číslo **11435** 38435

Číslo prac. knížky

Skupina povolání

Jméno a příjmení: BREUER Josef

D, Ž, M, S, U: D

Označení národnosti: německá

St.



narozen	dne 2. 7. 1893	kde	Oklic	pol. okres	Neumarkt Slezko		
přísluší	místo Krotzel	pol. okres	Schweidnitz	země	Slezko		
bydliště	místo tabor 18	ul. a čís. domu		pošta	Záluží		
stav	ženatý	ženat od roku	1920	národnost	nemecká		
školy	obec. měšť. odbor., 6tř.	střední		, s maturitou, vysoká			
vyučen	čím kamnar	, kde	Kvalkauer	u koho	Fa. Steinbrich s Ölsner		
odbor. výcvik		zvl. způsobilost					
umí řeči	dobře nemecky	částečně					
vojenský poměr	odveden	prop. r.	kmen. těleso		hodnost		
manželka (dív. j.)	Gottschlichová Hedvika	rok nar.	1898	zaměst.	v domácnosti	bydliště	Krotzel
otec (jméno)	Breuer Josef	rok nar.	1873	zaměst.	zemrel	bydliště	
matka (dív. j.)	Krauseova Berta	rok nar.	1872	zaměst.	v domácnosti	bydliště	Gorkau

sourozenci

jméno	rok nar.	zaměst.	u koho a kde
Alfred	1895	neví kde jsou	
Pavel	1897		
Robert	1900		
Hedvik	1902		
Richard	1905		
Bernhard	1907		

děti

jméno	rok nar.	zaměst.	u koho a kde
Heinz	1922	neví kde jsou	
Gerda	1923		
Dieter	1937		

dříve zaměst. u fy.	místo	jako	roků	měs.	do kdy	příčina odchodu
fa. Erdwerke	Gros-Rosen	mistr	26		1945	evakuace
konc. tabor	" "	zajatec	4		"	" utek

v závodě zná: ne

změna bydliště

dne	místo a ulice	číslo

Zaměstnání

datum	odd.	práce	podpis
13.XI.46	1260	pom. dohuk	

posledně pojištěn u nem. pojišťovny: Všeobecná pojišťovna Slezko

přijat dne 13. XI. 46	klasifikace 1/8	propuštěn dne 22. 7. 1946	
odd. 1260 práce pom. dohuk	ano	příčina Evakuace	
podpisy [signature]	net.	podpisy [signature]	
přijat dne	klasifikace	propuštěn dne	
odd. práce	ano	příčina	
podpisy	net.	podpisy	
přijat dne	klasifikace	propuštěn dne	
odd. práce	ano	příčina	
podpisy	net.	podpisy	

Ing. Dr. František Špot šefIékař

Tisk A. Schreiber (v nár. spr.), Teplice-Šanov.

8. odbor   Praha 12.května 1965

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Zpráva o pobytu v Polsku.

Do Varšavy jsem odletěl v neděli 2.května večer. Na letišti mě čekal náčelník německého odboru polské kontrarozvědky plk. Grudziński Marian a náčelník jejich zahraničního oddělení kpt. Karpa Adam. Po ubytování v hotelu ministerstva vnitra bylo dohovořeno jednání na druhý den ráno. 3.5. dopoledne informoval jsem s.Grudzińského o akci WANDA. Případ jej velmi zajímal a informoval telefonicky svého náměstka ministra. Dostal pokyn, aby ještě během mého pobytu ve Varšavě byla věc přezkoumána. Po tomto rozhovoru, jemuž byl přítomen i zástupce náčelníka odboru pplk.Jendrzejczyk navštívil jsem v přítomnosti Grudzińského ještě odpoledne zástupce náčelníka kontrarozvědné správy plk.Smolnika a náčelníka kontrarozvědky plk.Krupskiho. Zároveň jsem hovořil ještě ten den s náčelníkem správy pasů a viz plk. Weinerem. Poté jsem kontaktoval v budově MV náčelníka amerického odboru rozvědky Czajera a prohovořil s ním otázky Caracasu. K večeru jsem odejel vozem s plk.Grudzińskim do Wroclavě, kde jsme se ubytovali v hotelu a ráno šli na jejich vojvodskou komandaturu (naše krajská správa). Tam nás přijal náčelník bezpečnosti wroclavského vojvodství plk. Kaua. Poté jsme navštívili náčelníka německého odboru kontrarozvědky pplk. Miklase a seznámil jsem se během dopoledne ještě asi se čtyřmi vedoucími funkcionáři správy, jejichž jména si již nepamatuji. Odpoledne zajeli jsme na místo, kde má být nacistická skrýš. Doprovázel nás náčelník okresní bezpečnosti ze Svidnice až na místo, kde stál koncentrák GROSS ROSEN, nyní Rogožnica. Asi po 3 hodinách hledání a rozhovoru s dvěma starousedlíky, podařilo se nám v lomu najít vchod do jedné ze čtyř štol a nalezli jsme skutečně zbytky chirurgického zařízení a různé předměty tak jak o tom hovoří zprávy. Tři štoly jsou dosud zasypány a po dvacet let nebylo s nimi nic

děláno. Skutečnost je přesně taková, jak jsme ji nalezli v našem archívu i jak o ní hovořil bývalý vězeň před několika měsíci v Dánsku. Až do večera prováděli jsme průzkum v oblasti koncentráku a hovořili jsme rovněž ještě s průvodcem po koncentráčnickém museu bývalým vězněm. Byla učiněna ihned na místě bezpečnostní opatření a plk.Grudziński vydal patřičné rozkazy pro zajištění místa ženisty. Na odkrývce bude pracovat asi 60 vojáků pod řízením kontrarozvědky z Wroclavě. Jakmile budou štoly otevřeny polští přátelé nás vyrozumí a realisovali bychom akci tak, jak jsme ji navrhli. Polští soudruzi projevovali upřímnou radost nad odhalením nacistické skrýše a přikládají akci velký význam. Třetí den pobytu po návratu do Varšavy jsme opět informovali již vpředu uvedené soudruhy a ti podali informaci ministru vnitra. Absolvoval jsem poté dlouhý rozhovor v úřadovně plk.Smolnika a plk.Krupskiho a ještě jsem se sešel s rozvědčíkem Czajerem. Poté jsem v doprovodu pracovníka kontrarozvědky npor. Bartczaka absolvoval bleskovou prohlídku Varšavy a odletěl ve večerních hodinách do Prahy.

Polská bezpečnost nemá desinformační službu a něco podobného jako je náš odbor aktivních opatření. Ve Varšavě všichni soudruzi, s nimiž jsem přišel do styku, projevovali neobyčejný zájem o naši práci a mají v úmyslu přistoupit ke stejnému řešení jako u nás. Ve všech rozhovorech, které byly neobyčejně srdečné a pracovní, jsem se setkával s velmi dobrým vztahem k naší bezpečnosti a s upřímnou iniciativou a snahou spolupracovat zejména po linii Německa a USA. Vycítil jsem, že mají velmi špatné zkušenosti z jednání s bezpečností NDR a nijak se netajili sdělováním faktů, které jim komplikují práci v Berlíně a ve styku s NDR vůbec. Naše bezpečnost má u vedoucích funkcionářů, s nimiž jsem se sešel, dobrý zvuk. Snad charakteristické pro polský postoj ke spolupráci s námi byl jejich zájem do jaké míry koordinujeme akce s Moskvou. Vycítil jsem, že by dělali rádi s námi, ovšem bez úzké koordinace a konsultací se sovětskými přáteli.

30

Co do rozsahu vědomostí o rozvědné i kontrarozvědné práci, podle mého názoru, byl nejvýše plk.Smolnik, který působil několik let v Berlíně. Nový šéf kontrarozvědky plk. Krupski je rovněž vedoucí funkcionář rozvědky. Oba úzce spolupracují s šéfem rozvědky plk.Sokolákem (ve Varšavě nebyl přítomen) a jejich spolupráce s náměstkem ministra plk.Matějevskim, je velmi úzká a jde do detailů. Úroveň jejich starších referentů, co do služebních roků, zkušeností a jazykových znalostí, je značně vysoká.

Polští soudnzi mě požádali, abych tlumočil vedení naší správy a ministerstva jejich upřímné poděkování za iniciativu, s níž jsme přišli a které vyjde-li akce na místě, společně s námi využijí proti remilitarisaci a revanšismu v NSR. Chtěli, abych zůstal ve Varšavě ještě několik dnů, když jsem nemohl vyhovět, žádali o pozdější návštěvu, abychom mohli jednak akci WANDA, jakož i některé jiné otázky,po linii Německa, vzájemně si prokonsultovat. Můj pobyt ve Varšavě, vzhledem ke krátkosti 3 dnů, byl využit co nejvíce k rozhovorům a výměně zkušeností. Poláci by rádi zřídili odbor podobný našemu a styk s námi co nejvíce prohloubili. Zajímají se o naše zkušenosti velmi živě, např. podle slov náčelníka pasů a viz, argumentují čs.příkladem v řešení turistického ruchu apod. Soudruh Grudziński mi dal telefonní číslo do své kanceláře (45 53 96)a já jsem mu dal agenturní telefon našeho odboru . Toto pro případ rychlého sdělení, jinak bude používáno dosavadní obvyklé cesty.

Vydání:

za letenku	Kčs	437,-
výdaje ve Varšavě	zlotých	164,90.

mjr.Jiří Borecký

P.d.: Fotokopii této zprávy dostal J. DADÁK 8/6/67.

STVRZENKA

Pzl. 10/100

na Kčs 415,10 slovy čtyřista patnáct polských zlotých 10/100 Kčs,

které jsem od s. Bouček odbor do pokladny

za vrácení zbytku zálohy na služ. cestu č. 063

správně přijal.

V Praze dne 7. 6. 1965

Předal: Bouček

Přijal: Šípková

pokladník

MV č. skl. 101

Voláno 14/6 v 09,25 hod. Bezpeka - komandant

31

Świdnica (Schweidnitz)
Südwestl. von Wrócław (Vratislav Breslau)

455396 - Gruzdzinski nebo Jendřejčik

21. června 1965 se chce podívat do Rogožnice redaktor a režizér televize a jedna redaktorka rozhlasu. Zda s tím oni souhlasí, v případě že souhlasí žádáme, aby zavolali z ministerstva vnitra ve Varšavě náčelníkovi do Svidnice, kde se budou naši žurnalisti u něho 21.června 1965 v poledne hlásit. Do Polska přijedou 21. 6.65 ráno autem. Účelem cesty je připravit scénář pro televizní film.

Hned v začátku rozhovoru vyřídit pozdarvy od s. Stejskala, který není v Praze přítomen a žádá o sdělení stanoviska polských soudruhů.

Souhlasí, ptal se, zda se zastaví ve Wrócławi či jdou přímo do Świdnice, kdo pojede od nás? Řekl jsem, že pravděpodobně přímo do Świdnice, kde budou kolem poledne 21.6. se komandantem bezpeky, kdo pojede od nás neví s. Stejskal ať sekretář zajistí cesty. Vyřídil pozdravy s. Stejskala a poděkoval.

Vyřídil s. Kolomazník 12.6. odp.

Hovořit česky nebo německy!

dopravcl MV

12.6. Varšava objednána od 9⁰⁰ hod. Do 12¹⁵ hod. nám ji pošta přes urgence nedala. Kol.

Jako Jaromír

Budou-li souhlasit, zavolat tov. 2115 (kl. 647) s. Jitě Skálové (376494 - domů)

~~Řekl jsem jí to,~~ ať to řekne Bronislavovi, kdo jí má zavolat. Kolomazník

Zápis ze služební cesty do PLR
konané ve dnech 20.-24.6.1965.

Dne 20.6.1965 jsem nastoupil ve 14.00 hod. služební cestu do PLR se služebním řidičem s. Kratochvílem, jako doprovodný orgán pro Čs. televizi a Čs. rozhlas. Jmenovaná výprava měla natočiti záběry pro připravovaný dokumentaristický film přímo související s akcí WANDA.

Výpravu jsem kontaktoval v Náchodě, kde jsme společně přespali a druhý den jsme odjížděli do PLR. Státní hranici jsme překročili dne 21.6. 1965 v 08,00 hod. ráno. Po překročení hranice jela výprava do města Swidnice, kamž dorazila během dopoledne. Zde jsem kontaktoval zástupce polských bezpečnostních orgánů a to náčelníka milice ve Swidnici mjr. Páska a jeho zástupce mjr. Skřivského. Sdělil jsem jim účel návštěvy a přesto, že nebyli svými nadřízenými orgány vůbec informováni, odebrali se ochotně s naší výpravou do bývalého koncentračního tábora v Rogožnici a do předmětného lomu. Byla nám umožněna celková prohlídka tohoto koncentračního tábora, jakož i bývalého bunkru v lomu. Čs. televizi bylo rovněž umožněno nafilmování potřebných dokumentačních záběrů jednak vnitřku bunkru a za druhé celého okolí kolem bunkru, který je v současné době odkrýván zaměstnanci lomu.

V uvedeném bunkru bylo nalezeno mnoho zbytků materiálů o nichž hovoří agenturní zprávy. Byl to kupříkladu shořelý zubolékařský materiál, gynekologický materiál, různé elektromateriály, starý porcelán / r. 1874, prav. Míšeň /, ohořelé zbytky součástí adm. pořadačů. Nalezené materiály nasvědčují tomu, že se jedná o bunkr, který byl označen agenturními zprávami, avšak byl dle vyprávění starousedlíků z lomu vypálen v r. 1945-46 Rudou armádou.

Dle mínění s. Skálové z Čs. rozhlasu jsou však v identifikaci předmětného bunkru určité rozpory. Dle vyprávění jejího známého měla být část materiálů při naplňování bunkru nošena podzemní chodbou z administrativního baráku až do bunkru.

V předpokládaném místě je dnes administrativní budova lomu, která je skutečně spojena podzemní chodbou s větrací šachtou poblíž budovy. Tento větrák však není nijak spojen s odkrývaným bunkrem, neb ve vzdálenosti asi 10 m končí větrací šachta, která pravděpodobně je konečnou větrací šachtou k odkrývanému bunkru. Celou spojitost bude třeba prozkoumat bezpečnostními orgány PLR. Zaměstnanci lomu nám byli označeni další tři místa, kde by údajně měly být další tři zavalené bunkry, které by se mohly i ztotožňovati se zprávami jež má s. Skálová ze svých soukromých pramenů. Z tohoto důvodu požádala s. Skálová o poradu s mjr. Boreckým.

Ze Swidnice odjela výprava dne 22.6.1965 v poledne do Wroclavi, kam dojela téhož dne ási kolem 15.00 hod. Zde byl kontaktován pplk. Miklas z vojvodství polské milice za účelem vysvětlení našich dalších požadavků a zajištění volného pohybu naší výpravy v oblasti vojvodství Wroclav. Bylo třeba prohlédnouti okolí míst - Malá Krušnice, Hruštička a zámek Olešnice. Po získání souhlasu byla navštívena ještě téhož dne osada Malá Krušnice. Dne 23.6.1965 byla navštívena osada Hruštička a zámek Olešnice. Navštívení těchto míst souviselo s identifikací terénu pro napsání dokumentaristického filmu související s akcí WANDA.

Zpáteční cesta byla nastoupena dne 23.6. kolem 16,00 hod. a po 20.00 hod. téhož dne byla překročena polská státní hranice. Výprava přespala v Náchodě a dne 24.6. kolem 13.00 hod. přijela zpět do Prahy.

finanční výdaje - záloha 2.000 zlotých dieta pro 2 osoby
výdaje 1.122 zlotých à 160 zlotých denně

	960 -"-	3 dny
k vrácení 878 zlotých	162 -"-	hotel
	1.122 zlotých	
výdaje na území ČSSR 2 osoby	41,80	hotel
	41,80	-"-
	36,30	občerstvení
	28,-	-"-
	147,90 Kčs	

28/6

RESTAURACE A JÍDELNY V NÁCHODĚ — STVRZENKA č. 218. 34

Jméno a bydliště: pan Hnízdo

Číslo občanského průkazu: .... Číslo pokoje: 22

Den příchodu: 23/6 65 Den odchodu: 24/6 65

Počet noclehů: 1 à 19,- Zaplaceno hotově: 20,90 na úvěr: -

10% + 1,90

podpis a razítko záv.

RESTAURACE A JÍDELNY V NÁCHODĚ — STVRZENKA č. 215. 35

Jméno a bydliště: pan Hratochvíl

Číslo občanského průkazu: .... Číslo pokoje: 22

Den příchodu: 23/6 65 Den odchodu: 24/6 65

Počet noclehů: 1 à 19,- Zaplaceno hotově: 20,90 na úvěr: -

10% + 1,90

21 - 3047 - 62

podpis a razítko záv.

Restaurace a jídelny ... recepce Náchod

RESTAURACE A JÍDELNY V NÁCHODĚ — STVRZENKA č. 138. 36

Jméno a bydliště: p. Hnízdo, Kratochvíl

Číslo občanského průkazu: .... Číslo pokoje: 10

Den příchodu: 20/6 Den odchodu: 24/6 65

Počet noclehů: 1 à 38,- Zaplaceno hotově: 41,80 na úvěr

10% 3,80

podpis a razítko záv.

Restaurace a jídelny Hotel ... recepce

RESTAURACE A JÍDELNY

37

Případné reklamace hlaste vedoucímu

14-6504 Mír 3/33

38

Č. 48 Pol. deníku: 39

Vyplatil:

POTVRZENÍ

na Kčs 147,90 slovy stočtyřicetsedm (90)

Kčs,

které jsem dnes od z pokl. 8. odb. za sv. 63 „WANDA"

správně obdržel.

Výplatu shora uvedené částky povolil:

Dne

s. Bouček

podpis

v Praze dne 29.6.65

podpis příjemce

MV č. skl. 100

STVRZENKA

9544 40

na ~~Kčs~~ Kč. 902,- slovy devětsetdva polské zloté

Kčs,

které jsem od s. Hod. 8. odb. do pokladny

za vrácení zbytek zálohy na pl. cesty

správně přijal.

V Praze dne 2. 7. 1965

Předal: Přijal:

pokladník

MV č. skl. 101

41



ČESKOSLOVENSKÁ TELEVIZE PRAHA 1, JINDŘIŠSKÁ 16

Vaše zn.

Naše zn. VDM/ZK/Tom.

Ministerstvo vnitra

Praha dne 7.července 1965

P R A H A
mmmmmmmmm

Věc:

Z p r á v a
o průzkumu podzemního bunkru na území PLR -.2 km od obce Rogoznica, okres Svidnica, vojvodství Wroclav.

Ve dnech 21. a 22.června 1965 navštívila skupina pracovníků Československé televize /redaktor Vladimír Branislav, režisér Milan Tomsa, kameraman Vladimír Plicka, řidič Josef Raub/ a Československého rozhlasu /redaktorka Dita Skálová/ spolu s pracovníkem ministerstva vnitra ČSSR podzemní bunkr, umístěný na pozemku kamenolomu, 2km vzdáleného od obce Rogoznica, okres Svidnica, vojvodství Wroclav, PLR. Skupinu doprovázel náčelník bezpečnosti okresu Svidnica s.Pasek a jeho zástupce s.Skrzypek. Kamenolom, na jehož pozemku se bunkr nachází, je v těsném sousedství bývalého nacistického koncentračního tábora Gross Rosen.

Skupina zjistila toto:

1. Od poslední návštěvy pracovníků ministerstva vnitra ČSSR na tomto místě byla odklizena značná část nacisty zvenčí nasypaného materiálu /hlína, kameny - do výše 15-20m/. Větrací komín K 1 /viz příloha/ a část betonového stropu chodby bunkru byly odkryty /viz fotografie 1,2/. Druhý větrací komín /K 2/, navazující na chodbu D /viz plánek/ byl zbourán, chodba k němu vedoucí, byla přerušena /viz fotografie 3-zvenčí, 4-zevnitř/. Dle sdělení pracovníků lomu chodba pod tímto komínem končila.
2. Vstup do chodby je stále otevřen, zajištěn jen dvěma volně opřenými zkříženými prkny. Do dosud otevřených prostor má tedy kdokoli stále volný přístup.
3. Na hliněné podlaze chodby D nalezla skupina první předměty /viz příloha 2/. Do této chodby ještě vniká denní světlo závalem mezi kameny /Z 1/, který zůstal po přerušení chodby zvenčí. Do ostatních prostor bunkru, kromě vstupní chodby A, denní světlo neproniká.
4. Z chodby D vede volný průchod do místnosti 2, z níž pak vedou

Vyřizuje

Telefon

další průchody nalevo do místnosti 1 a napravo do místnosti 3. Všechny 3 podzemní místnosti jsou přibližně stejně velké.Rozměry /dané odhadem/ - viz plánek,příloha 1.
Průchody do místností 1 a 3 z místnosti 2 jsou volné,a to 2 do místnosti 1,1 do místnosti 3.Druhý průchod do místnosti 3 /v plánku označený X/ je jen částečně probourán ve své horní třetině.

5.V průčelní stěně místnosti 2 je východ,zavalený kamennými kvádry /Z 2/,mezi nimiž je vidět konec železné trubky/viz fotografie 5,6,7/.Jde zřejmě o trubku,která trčí venku z obnaženého větracího komínu.Také podle hrubé prostorové orientace je tato domněnka velmi pravděpodobná.Vztyčená trubka sloužila,podle svědectví pracovníků lomu,v době před obnažením větracího komínu k vyvěšování výstražného praporu po dobu odstřelování kamene v lomu.

6.Z uvedeného je tedy možnomsoudit,že zavalený východ z místnosti 2 ústí do větracího komínu.Zával ovšem zatím zabraňuje zjistit,zda chodba dále nepokračuje.Skupina se domnívá,že je třeba tento zával odstranit a prozkoumat prostor pod ním a za ním.

7.Ve všech místnostech /1,2,3/ byly na hliněné podlaze nalezeny nejrůznější předměty /seznam viz příloha 2/.
Všechny kovové předměty jsou silně zrezivělé,skleněné nesou stopy vysokého žáru /pokroucené,poloroztavené/.
Skupina upozorňuje na předmět válcovitého tvaru /průměru a výšky cca 20cm/,který nalezla v místnosti 2.Byl opatřen na jedné z dvou kruhových ploch silnými žebry.Může jít o výbušnou nálož.Na silně zrezivělém obalu jsou patrné tenké drátky./Viz fotografie 8/.

8.Do stěn místností jsou zatlučeny /nebo zality při stavbě/ silné hřeby a skoby.Je pravděpodobné,že při stěnách byly dřevěné police,které při požáru shořely.Stopy po ohni jsou všude.

9.Na bližší důkladné ohledání všech stěn neměla skupina ani čas ani prostředky.Doporučuje proto ohledat stěny a podlahy jak v chodbách,tak i v místnostech a zjistit,zda v nich není něco ukryto,či zda v nich není nějaký další zazděný vchod do dalších prostor pod zemí.

10.Skupina dále prošla sklepem budovy,stojící asi 50m od prostoru bunkru /v současné době je tu jídelna a administrativní složky kamenolomu;stavěna však byla za války/.Skupina se domnívá,že v některé stěně tohoto sklepa je zazděný /zabetonovaný/ vstup do spojovací chodby s bunkrem.V této souvislosti je nápadná cihlová podlaha v chodbě D bunkru /v plánku označeno Y/,která je právě v přímém směru k budově.

11.V prostoru mezi budovou a bunkrem jsou na povrchu dva větrací komíny,zavalené shora kameny.První z nich /v plánku K 3/ nemá zdola žádný známý přístup.Ke vzdálenějšímu druhému /v plánku K 4/ je možno projít chodbou ze sklepa budovy.Skupina zde provedla jen zkoušku hlasem.Doporučuje odstranit závaly v obou komínech a zjistit jejich podzemní napojení na systém bunkru.Komín K 3 by mohl být vybudován na spojovací chodbě mezi budovou a bunkrem.

12.Na travnatém prostranství asi 100m od budovy jsou 3 polozavalené vchody do podzemních chodeb.Chodbami je možno projít.Skupina se domnívá,že jde o protiletecké kryty,které nemají se systémem bunkru souvislost.Podle sdělení pracovníků lomu bylo ještě po válce v těchto chodbách instalováno elektrické osvětlení.

13. V prostoru asi 150-200m vzdušnou čarou od podzemního bunkru, ve stráni nad lomem, jsou další objekty podobného charakteru a způsobu stavby jako bunkr. Skupina zjistila rovněž zasypaný větrací komín a doporučuje proto také zde provedení podrobného průzkumu.

14. V lese nad lomem /mimo prostor závodu/ je v kopci vybudován velký betonový bunkr, v němž je možno zvenčí zjistit pouze dvě veliké vnitřní prostory. Jsou vybetonovány přímo v kopci a kolem nich je ze všech stran navršen kamenný val. Přístup dovnitř by byl možný pouze shora, kde v jejich stropě jsou dva čtvercové otvory cca lxlm. Jiný přístup skupina nezjistila. V čelní stěně těchto betonových prostor, kryté tenkou cihlovou zdí, je několik menších otvorů, připomínajících střílny. Tato čelní stěna je obrácena přesně k údolí, v němž leží bývalý koncentrační tábor Gross Rosen. V současné době je výhled odtud plně zakryt vzrostlým lesem, ale před 20-25 lety zřejmě tento bunkr sloužil jako hlídkové stanoviště, z něhož byl otevřený výhled na celé prostranství koncentračního tábora. Skupina doporučuje prozkoumání i tohoto bunkru /pracovníci polské bezpečnosti o něm vůbec nevěděli/, nicméně se domnívá, že asi nebude spojení mezi ním a mezi systémem podzemních chodeb a místností na území kamenolomu.

15. O celém průběhu průzkumu pořídil člen skupiny /rež. M. Tomsa, ČT/ serii fotografií, z nichž některé tvoří přílohu této zprávy.

Na základě této zprávy a pro další možné politické, propagandistické i publicistické využití žádá skupina o sdělení o postupu prací do 31. srpna 1965.

Závěry:

Skupina po shlédnutí a přehledném prozkoumání všech prostor doporučuje:

a/ odstranit zával /Z 2/ v průčelní stěně místnosti 2 v bunkru,

b/ provést pečlivé a podrobné ohledání všech stěn chodeb a místností bunkru, včetně prozkoumání celé plochy podlahy a stropů,

c/ odstranit závaly ve všech větracích komínech a zjistit jejich napojení na podzemní chodby,

d/ prozkoumat stěny sklepa budovy, v nichž lze předpokládat zazděný vchod do spojovací chodby s bunkrem.

Přílohy: 1 - plánek,
2 - seznam,
3 - 8ks fotografií

Za skupinu:

D. Skálová

Dita Skálová
redaktorka Čs. rozhlasu

Vladimír Branislav

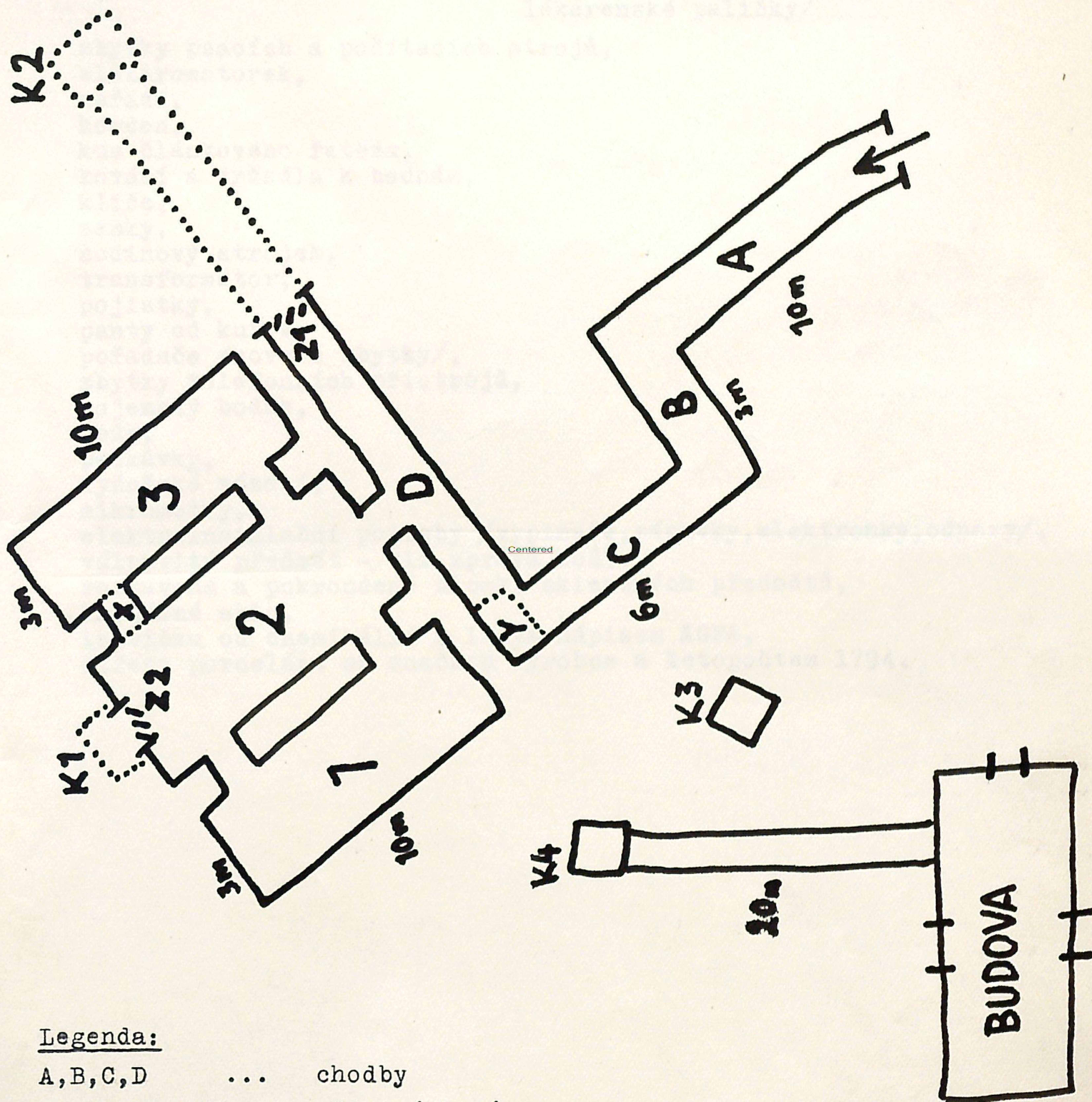
Vladimír Branislav
redaktor Čs. televize

Tomsa

Milan Tomsa
režisér Čs. televize

co: Jiří Plachý, nám. ÚŘ ČT

Příloha 1



Legenda:

A,B,C,D	...	chodby
K1,K2,K3,K4	...	větrací komíny
X	...	částečně probouraný průchod
Y	...	podlaha z cihel
Z1,Z2	...	závaly

Příloha 2

Seznam předmětů, nalezených v chodbách a místnostech bunkru:

zrezivělé lékařské nástroje /peany, části gynek. stolu, sterilizační buben, chirurgické nůžky, skalpely, injekční stříkačky, ampulky, fonendoskop, kleště na trhání zubů, lékařské misky, lékárenské paličky/

zbytky psacích a počítacích strojů,
elektromotorek,
nářadí,
bowden,
kus článkového řetězu,
kování a držadla k bednám,
klíče,
zámky,
hodinový strojek,
transformátor,
pojistky,
panty od kufrů,
pořadače /kovové zbytky/,
zbytky telefonních přístrojů,
vojenský bodák,
nože,
podkůvky,
lyžařské vázání,
mikrometry,
elektroinstalační potřeby /vypinače, zásuvky, elektronky, odpory/,
válcovitý předmět - viz zpráva, bod7.,
roztavené a pokroucené úlomky skleněných předmětů,
broušené sklo,
lahvičku od chemikálií s litým nápisem AGFA,
střepy porcelánu se značkou výrobce a letopočtem 1794.

MINISTERSTVO VNITRA

POŠTOVNÍ ÚŘAD PRAHA ______

BU 46

Č. Sv - 003182/30-65 Ministerstvo vnitra V PRAZE dne 4. října 1965.

Při odpovědi uveďte vždy toto číslo jednací

I. správa MV Došlo -6. X. 1965 Výtisk č.: 1

A/1-00433/80-65

1

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Praha

Podzemní bunkr u Wroclavi - sdělení z PLR

K čj. A/1-0152/80-65 ze dne 16.7.1965

Počet listů : 1 k čj.: A/1-00848/0102-65 ze dne 16.7.65

V souvislosti se shora uvedeným dopisem sdělilo nám ministerstvo vnitra PLR, že bylo provedeno ohledání bunkru v oblasti kamenolomu v Rogožnici, okr. Šwidnica, kde byl za okupace německý koncentrační tábor Gross-Rosen. Při ohledání byla věnována zvláštní pozornost prohlídce stěny, označené na plánku " Z 2", ventilačnímu komínu " K 3 " a všem kanálům, vedoucím do jiného tunelu.

Ohledáním byla zjištěna existence dvou oddělených protileteckých krytů. Jeden z nich má vchod pod nynější správní budovou, druhý má nezakrytý vchod poblíž této budovy. Oba kryty jsou podobně vybudovány. Podrobnou prohlídkou stěn a ventilačních otvorů nebyla zjištěna možnost spojení mezi oběma kryty nebo existence jiných pobočných prostorů.

Při prohlídce krytů, ventilačních kanálů ani tunelu nebyly nalezeny žádné další materiály kromě zničených lékařských nástrojů, o nichž se zmiňuje Vaše zpráva.

Ohledání krytů bylo provedeno za účasti odborníků z ženijních vojsk. Členové komise, která ohledání provedla, došli k názoru, že další pátrání v této věci není účelné.

Zasílám Vám tuto zprávu na vědomí a současně přikládám fotokopii plánku krytů.

(Vypracovala dr. Mayerová/ 405)

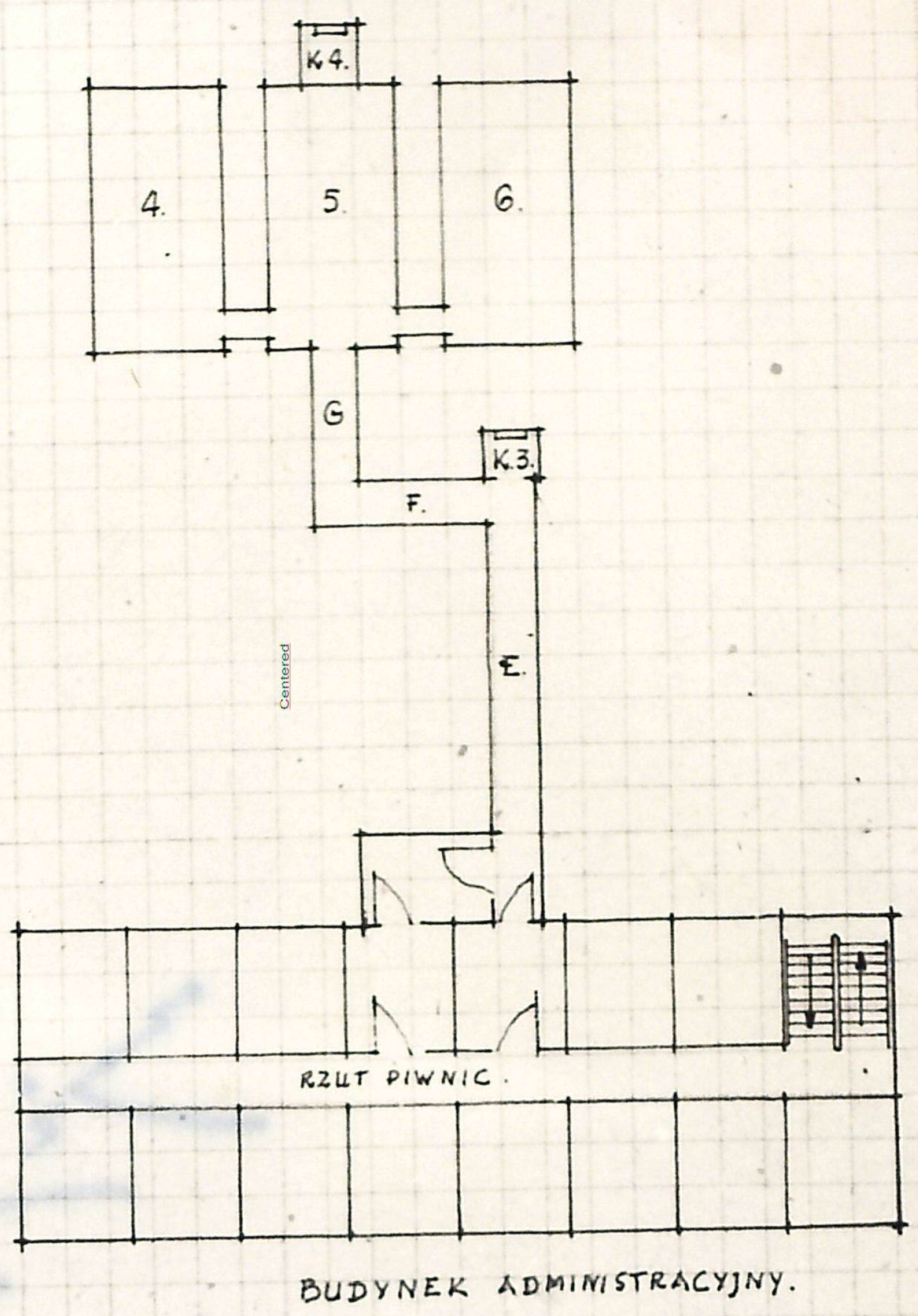
Náčelník zahraničního oddělení vnitřní správy MV :

[signature]

(pplk. Stanislav ZADROBÍLEK)

P.d.: Telefonicky s Roythes s. Androvem informováni. Předány jim kopie zprávy s plánkem. [signature] 1/XI/65

TIMTO AKCE UKONČENA! [signature] 15/XI/65



LEGENDA:

K3 i K4. – wyjścia pionowe ze schronu /z klamrami/.

E, F, G, – korytarze

4, 5, 6, – komory schronu.

15. XI. 1965

15. XI. 1965

15. 1965

Left-Top Aligned

Centered

Right-Bottom Aligned

Left-Top Aligned

Centered

Right-Bottom Aligned